
ПРОГЛАС

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

кн. 2, 2010 (год. XIX), ISSN 0861 7902

Красимира Чакърова
„Императивът в съвременния български език“,
изд. „Пигмалион“, Пловдив, 2009

Със своето досегашно научно творчество (монографията “Аспектуалност и количество”, В. Търново, 2003; десетки научни студии, статии, доклади, съобщения и рецензии) **Красимира Чакърова** е утвърден учен в областта на съвременната лингвистика у нас, с изявени предпочитания към функционално-семантичните анализи в областта на глаголната морфология, към стилистичните и съпоставителни (славистични) проучвания.

Ще си позволя, преди да предложа коментара си за изследването “Императивът в съвременния български език”, да подчертая, че **функционалната граматика** е най-плодотворното направление през последните три десетилетия. Тя дава възможност да се свърже централното, организиращото, систематичното ниво на езиковата система (морфологията) с проблематиката на всички **традиционни аспекти** на езиковедския анализ: семантика, лексикология, синтаксис, стилистика. Но дава възможност също така за уплътняване и задълбочаване на анализите в множеството **нови посоки** на лингвистични и общохуманитаристични дирения – семиотика и херменевтика, комуникативна граматика и прагматика и мн. др. С това функционалната граматика – мога да заявя убедено – дава най-големи възможности за пълно, изчерпателно и приносно изследване на езиковите факти.

Още тук, като първо и особено важно, ще посоча, че с избора си на темата за **българския императив** за пореден път Кр. Чакърова успява да открие **неизследвана територия** в граматиката на СБЕ, което само по себе си е уникално като качество на монографичното изследване и гарантира необходимостта от неговата реализация сред всички, които се занимават с проблемите на родния ни език (а всъщност в не по-малка

степен и за онези, които работят в общотеоретичната проблематика на езиците).

Нека извеждането на горното достойнство в уникалността на проблематиката не подвежда – то далеч не е единствено, а само центрира множеството най-добри черти при професионалното реализиране на тематичния проект на авторката. Убеден съм, че монографията на Кр. Чакърова *“Императивът в съвременния български език”* ще е повод за не една рецензия във филологическите издания, а много време след това ще бъде необходим текст за всеки лингвист, работещ върху проблематиката на българския глагол или на граматическите категории, на функционално-семантичните полета, на езиковия и извънезиковия контекст на граматическите средства, на стилообразуващите фактори и мн. др.

Приносните моменти на изследването са следните.

1) Авторката е сред най-изявените застъпници на **функционалния подход**, познава и умее да използва неговите методи за анализ и научен синтез. По този начин избраната от нея проблематика е систематизирана и анализирана (в първа и втора глава на изследването) според класическата за направлението методика, чиито основни достойнства бяха вече посочени.

2) Кр. Чакърова е изявен учен **славист** и успява пълноценно да използва своите широки познания в областта на сравнителното славянско езикознание, за да постави и анализира интересувания я проблем в контекста на наблюденията си за славянските и неславянските езикови съответствия (трета глава).

3) Като изявен автор на функционалното направление Кр. Чакърова добавя необходими, прецизни и точни наблюдения за връзката между морфологичната категория наклонение (по-точно, грамемата на императива) и **останалите езикови равнища и средства** (фонетични, лексикални, морфологични и синтактични), разгледани в четвърта глава.

4) От дълго време авторката задълбочено разработва и проблемите на езиковата **стилистика**, които имат отношение към въпроса за извънезиковите влияния върху езиковите категории (авторската интенция, влиянието на средата, особеностите и формите на общуването, стилообразуващите и стилопридобитите характеристики на употребата на езиковите средства и редица др.). Ето защо Кр. Чакърова е от малкото наши езиковеди, които могат във висока степен научно обосновано да представят поведението на едно граматическо средство на езика в

стиловата диференциация на речта (пета глава систематизира наблюдения за императива в разговорната реч, в публицистичния, в научния и в административния стил на СБЕ).

Монографията на Кр. Чакърова има и други качества, от които ще отбележа само още две:

– професионалното боравене с научни аргументи, постановки и тези, изчерпателната и прецизна работа с всичко казано във връзка с темата от други автори, без обаче коректната работа с цитатите да омаловажава собственото научно мислене;

– чистия, приятен и дори увлекателен език и авторски стил на Кр. Чакърова, чрез който тя успява достъпно да представи сложната научна проблематика.

В заключение – представената монография анализира задълбочено, пълно и коректно важния и недостатъчно проучен езиковедски проблем за българския императив, като използва похватите и методите на най-ползотворното лингвистично направление у нас – функционалната граматика. Монографията безспорно притежава приносен научен характер. В нея отново са реализирани всички положителни индивидуални черти на научната работа на авторката. С качествата на своето поредно изследване Кр. Чакърова става равноправен съсъздател и съградител на **пловдивската школа** в българската лингвистика.

доц. д-р Стефан Гърдев